

ACT NOW

Policy & Practice
Recommendations for living
a more sustainable lifestyle
at the national and EU Level

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. [2020-3-CY02-KA205-001979]

Project Title: Bridging the Gap between Climate Change Science and Public initiatives for Action

Project Acronym: ActNow

Project Number: 2020-3-CY02-KA205-001979

Project Start Date: 01/02/2021

Project Total Duration 26 months

Project End Date: 31-03-2023

National Agency: Erasmus+

Lead Partner: Centre for Advancement of Research and Development in Educational Technology Ltd
- CARDET

Partner Organisations:

ACCION LABORAL PLATAFORMA, SPAIN

CREATIVE THINKING DEVELOPMENT, GREECE

INSTITUTE FOR TECHNOLOGY TRANSFER AND INNOVATIOS, BULGARIA

PROGEU-PROGRESS IN EUROPEAN UNION - ISTITUTO PER LO SVILUPPO, ITALY

CROMO ALAPITVANY, HUNGARY

Document Information

Document title:	Policy & Practice Recommendations for living a more sustainable lifestyle at the national and EU Level
Document author:	PROGEU
Version:	1.1
Date:	23/02/2023

Document Version Control

Version	Date	Description
1.0	16/02/2023	Draft 1
1.1	23/02/2023	Draft 2

Table of contents

Rationale and background.....	Error! Bookmark not defined.
About the ACT NOW project.....	Error! Bookmark not defined.
Good examples to increase of knowledge and commitment of youth for the environmental and sustainable development	Error! Bookmark not defined.
<i>Climate Changing me – Italy</i>	6
<i>Hungarian Ecoschool Network - Hungary</i>	6
<i>The Star Alliances for the Circular Economy - Bulgaria</i>	7
<i>Tiganokinisi – Cyprus</i>	8
<i>CIFAL Malaga “Certified ODS” – Spain</i>	8
<i>LIFE-IP AdaptInGR - Boosting the implementation of adaptation policy – Greece</i>	10
Recommendations by practitioners.....	Error! Bookmark not defined.
<i>Short-term recommendations</i>	Error! Bookmark not defined.
<i>Long-term recommendations</i>	14
Recommendations for and by policymakers	Error! Bookmark not defined.
<i>Policy recommendations</i>	Error! Bookmark not defined.

Αιτιολόγηση και υπόβαθρο

Οι συστάσεις για ένα βιώσιμο τρόπο ζωής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι το τελικό στάδιο του έργου ACT NOW. Αυτό το έγγραφο βελτιώνει την κατανόηση για την κλιματική αλλαγή, προωθεί την ενημέρωση, εκπαίδευση και εμπλοκή, και επισημαίνει τις αλλαγές που απαιτούνται σε κοινωνικό και ατομικό επίπεδο.

Το παρόν έγγραφο πολιτικής παρέχει συγκριτική ανάλυση των διδαγμάτων που αντλήθηκαν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου ACT NOW, καθώς και των κύριων προκλήσεων που συνδέονται με την εργασία των νέων στην προώθηση βιώσιμων τρόπων ζωής.

Το έγγραφο χωρίζεται σε 3 μέρη:

- 1** Καλά παραδείγματα για την αύξηση της γνώσης και των πρωτοβουλιών των νέων για την περιβαλλοντική και βιώσιμη ανάπτυξη
- 2** Συστάσεις από τους επαγγελματίες (youth workers και climate change experts)
- 3** Συστάσεις προς και από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής (policymakers)

Σχετικά με το έργο ActNow

Υπάρχει μια σημαντική απόκλιση μεταξύ της επιστημονικής και της δημόσιας κατανόησης των κινδύνων που προκαλεί η κλιματική αλλαγή (J. N. Rooney-Varga, 2018). Οι επανειλημμένες προειδοποιήσεις από την επιστημονική κοινότητα δεν είναι αρκετά ισχυρές για να δημιουργήσουν τις ατομικές και κυβερνητικές ενέργειες που απαιτούνται για την επίτευξη των διεθνών κλιματικών στόχων. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για πρώτη φορά, η κλιματική αλλαγή κατατάσσεται ως η πρώτη προτεραιότητα για το 32% των ευρωπαίων πολιτών. Ωστόσο, μόνο 12 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τη θεωρούν ως την κορυφαία προτεραιότητά τους, ενώ σε πολλές χώρες αυτό το ποσοστό ήταν σημαντικά χαμηλότερο.

Βασιζόμενοι σε πρόσφατες μελέτες (Prof. John Sterman, 2018), αυτή η κοινωνική και πολιτική αδράνεια δικαιολογείται από το γεγονός ότι "η παρουσίαση ερευνών στους ανθρώπους δεν λειτουργεί". Δεδομένα από αρκετές μελέτες δείχνουν ότι η πλειονότητα των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο αυξάνει το κίνητρό της να αντιμετωπίσει την κλιματική αλλαγή μέσω της συμμετοχής σε προσομοίωση παιχνιδιών ρόλων βασισμένων σε πραγματικά σενάρια και μεταβλητές, σχετικά με την κλιματική αλλαγή και τις διαπραγματεύσεις του ΟΗΕ για το κλίμα.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν λάβει αρκετά μέτρα για να ενεργοποιήσουν και ενθαρρύνουν τους νέους να δράσουν ως παράγοντες αλλαγής για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Μια πρωτοβουλία – σταθμός - που έχει αναληφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι η ανάπτυξη μηχανισμών για την αναβάθμιση του ρόλου των νέων και την επίτευξη μιας κοινωνίας στην οποία όλοι οι νέοι είναι περιβαλλοντικά ενεργοί, εκπαιδευμένοι και ικανοί να κάνουν τη διαφορά στην καθημερινή τους ζωή (Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Νεολαία 2019-2027).

Οι στόχοι του έργου είναι πλήρως συμβατοί με τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιλαμβάνουν:

1. Την ανάπτυξη ενός ευρύ φάσματος γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών για να ευαισθητοποιηθούν, να ενταχθούν, να κινητοποιηθούν και να υποστηριχθούν επαρκώς οι εκπαιδευτές νεολαίας και οι νέοι για να αναλογιστούν κριτικά την κλιματική αλλαγή ως μια σημαντική περιβαλλοντική πρόκληση που απαιτεί άμεση δράση.
2. Την ενίσχυση της ικανότητας των επαγγελματιών και των εκπαιδευτικών προσωπικού με επαφή με τη νεολαία να χρησιμοποιούν εξατομικευμένα παιχνίδια επαυξημένης πραγματικότητας και προσομοιώσεων.
3. Την παροχή στους εκπαιδευτές νεολαίας και τους επαγγελματίες της νεολαίας τα εργαλεία και τη μεθοδολογία για την εφαρμογή και αξιολόγηση των βασικών δεξιοτήτων των νέων μέσω ερευνών δράσης.

4. Την χρησιμοποίηση προυπαρχοντων πλατφορών παιχνιδιών επαυξημένης πραγματικότητας και προσομοιώσεων και παροχή στους εκπαιδευτές νεολαίας τις απαραίτητες τεχνικές γνώσεις για τη δημιουργία περιεχομένου που θα προάγει τις βασικές δεξιότητες των νέων μέσω της μάθησης για την κλιματική αλλαγή.
5. Την ανάπτυξη γνώσης και κριτικής κατανόηση των θεμάτων της κλιματικής αλλαγής και βιώσιμης ανάπτυξης.

Καλά παραδείγματα για την αύξηση της γνώσης και της επαφής των νέων για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Σε αυτήν την ενότητα θα παρουσιαστούν ορισμένες από τις κύριες πρωτοβουλίες που έχουν πραγματοποιηθεί σε όλη την Ευρώπη και σχετίζονται με την ενημέρωση και την αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής.

Climate Changing me – Ιταλία

Η εκστρατεία [Climate Changing me](#) σχεδιάστηκε από μια ομάδα νέων ακτιβιστών από διάφορα μέρη του κόσμου και συνδυάζει τη διεθνή εμπειρία κοινωνικών οργανώσεων από την Ευρώπη, την Ασία, την Αμερική και την Αφρική. Αυτό το διεθνές πλαίσιο επέτρεψε στην εκστρατεία να αρθρωθεί από διαφορετικές και ευρύτερες προοπτικές για την κλιματική δικαιοσύνη, διεκδικώντας περισσότερο χώρο για την κοινωνία των πολιτών να δράσει αυτόνομα και ανεξάρτητα από τα κράτη και τις εταιρείες.

Η διαδικασία που ξεκίνησε για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, εκτός του ότι είναι ανεπαρκής, κινείται με αντιδημοκρατικές, από πάνω προς τα κάτω διαδικασίες και αποκλείει την άμεση συμμετοχή των πληθυσμών που πλήττονται από τις επιπτώσεις της. Για να

αντιστραφούν αυτές οι δυναμικές που έχουν φέρει την κοινωνία στο χείλος της κλιματικής καταστροφής, οι ακτιβιστές πιστεύουν ότι υπάρχει ανάγκη να δοθεί φωνή σε όσους δεν ακούγονται και να δοθούν εργαλεία για την κινητοποίηση των πολιτών, των κοινοτήτων και ιδίως των νέων.

Οι νεαροί ακτιβιστές ετοίμασαν ένα μανιφέστο, μέσω του οποίου απευθύνουν έκκληση σε όλες τις οργανώσεις, τις ενώσεις και τις επίσημες και ανεπίσημες συλλογικές ομάδες που δραστηριοποιούνται για την περιβαλλοντική και κοινωνική δικαιοσύνη και τους καλούν να συμμετάσχουν για να προωθήσουν από κοινού μια πρώτη συλλογική δράση μέσω του Climate Changing Me, υποστηρίζοντας την εκστρατεία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οργανώνοντας εκδηλώσεις και ανοικτές συζητήσεις και επεκτείνοντας αυτό το κάλεσμα σε άλλες ομάδες σε όλο τον κόσμο για να κάνουν τη φωνή τους και να απαιτήσουν μια πραγματική αλλαγή στην κοινωνία.

Hungarian Ecoschool Network - Ουγγαρία

Το [Hungarian Ecoschool Network](#) συντονίζει, ενημερώνει, οργανώνει ενδοσχολικές εκπαιδεύσεις εκπαιδευτικών και προγράμματα για τα σχολεία που θέτουν τις αρχές της αειφορίας στο επίκεντρο της λειτουργίας τους. Το Δίκτυο είναι ανοικτό σε κάθε Ουγγρικό ίδρυμα δημόσιας εκπαίδευσης, το οποίο μπορεί να έχει πρόσβαση, κάθε χρόνο, μέσω διαγωνισμού για τον τίτλο Ecoschool, και μπορεί να ανανεώνει τον τίτλο του κάθε τρία χρόνια, αναφέροντας τις εξελίξεις και επικαιροποιώντας τα σχέδιά του.

Το ευέλικτο πρόγραμμα, που αναπτύχθηκε από το Ουγγρικό Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Ανάπτυξης (HIERD), δημιουργήθηκε το 2000 με 40 πιλοτικά σχολεία. Χρησιμοποιεί μια προσέγγιση ολόκληρου του σχολείου για την εισαγωγή των αρχών της αειφορίας με πρακτικό τρόπο καθώς και μέσω του αντικειμένου της μελέτης.

Οι δραστηριότητες ποικίλουν από εκδρομές σε περιβαλλοντικά έργα και εκθέσεις που γίνονται για την τοπική κοινότητα μέχρι σχολικές εκδρομές όπου οι μαθητές ελέγχουν και συλλέγουν δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας και τοπικά Πράσινα Κοινοβούλια όπου οι μαθητές συμμετέχουν σε πραγματικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων με τα τοπικά δημαρχεία. Το πρόγραμμα επεκτείνεται επίσης πέρα από τις πύλες του σχολείου. Από το 2015 τα κριτήρια για την απόκτηση του τίτλου περιλαμβάνουν την κοινωνική προσφορά, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους εφήβους να μεταμορφώσουν τον εαυτό τους και την κοινότητα στην οποία ζουν.

The Star Alliances for the Circular Economy - Βουλγαρία

Το [Star Alliance for the Circular Economy](#) είναι μια πρωτοβουλία που ενώνει εταιρείες, βιομηχανίες, επιχειρηματικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, δήμους, εκπαιδευτικούς και επιστημονικούς οργανισμούς που έχουν αναλάβει εθελοντική δέσμευση να σέβονται τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και να εργάζονται για την εφαρμογή τους.

Η πρωτοβουλία αποτελεί μέρος του έργου "Κυκλική οικονομία για ένα βιώσιμο μέλλον - η κοινωνία των πολιτών στη Βουλγαρία για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία".

Οι κύριοι στόχοι του έργου είναι:

1. η αύξηση των γνώσεων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των επιχειρήσεων σχετικά με τις κυκλική οικονομία και τα κίνητρα με τη συμμετοχή τους στο δημόσιο διάλογο σχετικά με σημαντικά έγγραφα και θέματα σε εθνικό επίπεδο που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία,
2. η προώθηση αλλαγής της συμπεριφοράς και η εφαρμογή της βιώσιμης κυκλικής οικονομίας μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών.

Οι στόχοι του έργου θα επιτευχθούν μέσω αριθμό δράσεων, όπως: διοργάνωση δημόσιων συζητήσεων και ενημερωτικών εκστρατειών, διεξαγωγή εκπαιδευτικών διαβουλεύσεων, παρουσίαση και ανταλλαγή καλών πρακτικών, έναρξη και εφαρμογή καινοτόμων μοντέλων στον τομέα της κυκλικής οικονομίας. Οι εκπαιδεύσεις περιλαμβάνουν τρεις ενότητες ως εξής:

1. "Κυκλική οικονομία - προκλήσεις και ευκαιρίες"
2. "Κυκλική οικονομία - καλές πρακτικές".
3. "Η κινητοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων για την κυκλική οικονομία"

Τηγανοκίνηση – Κύπρος

Η Τηγανοκίνηση είναι ένα εκπαιδευτικό, περιβαλλοντικό πρόγραμμα συλλογής χρησιμοποιημένων μαγειρικών λαδιών που εφαρμόζεται με επιτυχία σε περισσότερα από 400 σχολεία στην Κύπρο. Μέσω της Τηγανοκίνησης μετατρέπουμε το τηγανέλαιο από απόβλητο σε βιοντίζελ και δίνουμε πόρους για δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και στήριξη περιβαλλοντικών υποδομών για τα σχολεία και τους μαθητές μας σε όλη την Κύπρο!

Η Τηγανοκίνηση ξεκίνησε με πιλοτική εφαρμογή το 2011 σε 10 σχολεία, όλων των βαθμίδων, του δήμου Αγλαντζιάς και από το Σεπτέμβριο του 2013 εφαρμόζεται σε παγκύπρια βάση. Το πρόγραμμα τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και υλοποιείται σε συνεργασία του Υπουργείου, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Μη Κερδοσκοπικού Οργανισμού ΑΚΤΗ, Κέντρο Μελετών και Έρευνας.

- Πρόκειται για μια καινοτόμο προσέγγιση στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει πρακτικές δραστηριότητες και διδασκαλία, μάθηση μέσα από την πράξη και εφαρμογή πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον.
- Το χρησιμοποιημένο μαγειρικό λάδι είναι το μέσο για τη βιωσιμότητα του προγράμματος και των σχολείων: Το χρησιμοποιημένο μαγειρικό λάδι ανακυκλώνεται και τα χρήματα που κερδίζονται χρησιμοποιούνται για την

εφαρμογή πράσινων τεχνολογιών ώστε προκειμένου να επιτευχθεί η αρχή του αειφόρου σχολείου.

- Συμμετοχή των νέων: σε αντίθεση με τους ενήλικες, τα παιδιά και η νεολαία δεν έχουν καθορίσει συνήθειες, επομένως τυχόν παρεμβάσεις που προάγουν πιο περιβαλλοντικά συνειδητές συμπεριφορές είναι πιο εύκολα αποδεκτές. Επιπλέον, οι νέοι ενεργούν ως παράγοντες αλλαγής στην κοινωνία και είναι σε θέση να μεταφέρουν τις περιβαλλοντικά συνειδητές συνήθειες στις οικογένειες και τους φίλους τους.
- Δημόσια δέσμευση / δημόσια στήριξη: οι τοπικές αρχές και οι επιχειρήσεις συμμετέχουν καθώς δίνουν το χρησιμοποιημένο λάδι τους (ή μέρος του) τους ως μέρος των προγραμμάτων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης τους, στα σχολεία.
- Τεχνολογική καινοτομία: οι μαθητές ενθαρρύνονται να πειραματίζονται, να αναπτύσσουν τις δικές τους ψηφιακές ή φυσικές εφαρμογές / προϊόντα / διαδικασίες και να δοκιμάζουν τις ιδέες τους.

CIFAL Malaga “Certified ODS” – Ισπανία

Η “Certified ODS” παρέχει σε όλους τα απαραίτητα εργαλεία για την επίτευξη της Ατζέντας 2030 υπό το πρίσμα των σημερινών προκλήσεων. Αναπτύσσει διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα:

- ODS JUNIOR. Απευθύνεται σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και είναι ένα πιστοποιημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που στοχεύει να προσεγγίσει μεγάλο αριθμό μαθητών και να πλαισιώσει εκπαιδευτικά ιδρύματα που ενδιαφέρονται για την πιστοποίηση ως ξεχωριστή αξία του εκπαιδευτικού τους μοντέλου. Βασίζεται στην περιέργεια και το παιχνίδι, με μια μεθοδολογία εμπνευσμένη από τις προκλήσεις, όπου η συνεργασία, η δημιουργικότητα, η ενσυναίσθηση, η έρευνα και οι αξίες είναι στο προσκήνιο. Η μάθηση δομείται σε «Αποστολές / Missions” που σχετίζονται στο πλαίσιο στο οποίο ζούμε μετά την πανδημία COVID19 και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι στοχεύουν στη διατήρηση της ειρήνης στον κόσμο, στην προστασία του πλανήτη, στην εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης για όλους τους ανθρώπους, στον τερματισμό της φτώχειας και της πείνας και στην πρόσβαση όλων των παιδιών στην εκπαίδευση. Οι δραστηριότητες είναι παιχνιδιοποιημένες και συμπληρώνονται με διαδραστική τεχνολογία μέσω του Xtended Learning APP.

- EXPERIENTIAL SDGS. Εκπαιδευτικά προγράμματα που επεξεργάζονται τους 17 ΣΒΑ με βιωματικό τρόπο, προκειμένου να εκπαιδεύσουν και να δημιουργήσουν θετικό αντίκτυπο τόσο στους συμμετέχοντες όσο και στο περιβάλλον τους. Μεταξύ αυτών, διοργανώνουν το ODS Experience Camp, μια κατασκήνωση που επικεντρώνεται στους SDGs. Εκπαίδευση στη βιωσιμότητα από επαγγελματίες για νέους με εμπειρίες στη γεωργία, τη βιολογική

κτηνοτροφία, την ανακύκλωση, την επεξεργασία νερού, τον σχεδιασμό υποδομών για τη διατήρηση του φυσικού πάρκου, τον αθλητισμό και την περιπέτεια στην καρδιά της φύσης.

LIFE-IP AdaptInGR - Boosting the implementation of adaptation policy – Ελλάδα

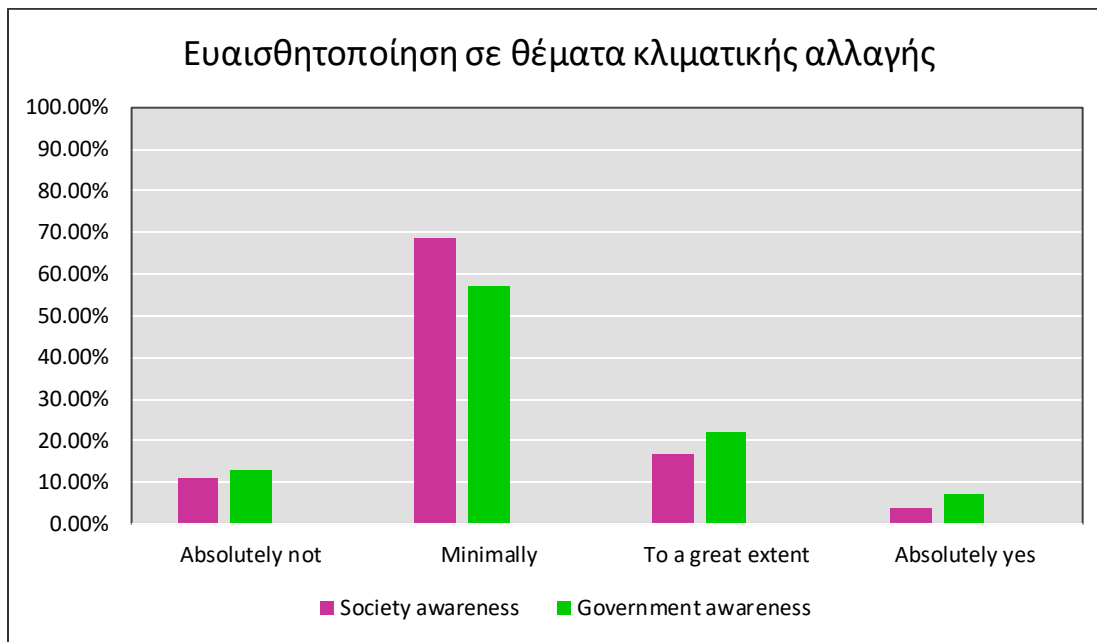
Το έργο "LIFE-IP AdaptInGR - Ενίσχυση της εφαρμογής της πολιτικής προσαρμογής σε όλη την Ελλάδα" είναι το σημαντικότερο έργο για την προσαρμογή της Ελλάδας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα του Υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος με επιστημονικά υπεύθυνη την Ακαδημία Αθηνών φιλοδοξεί να ενισχύσει την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής και των 13 Περιφερειακών Σχεδίων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος 1ου κύκλου προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (2016-2025) και να προετοιμάσει τη μετάβαση στον 2ο κύκλο πολιτικής προσαρμογής (2026+), με κατάλληλες δράσεις σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Ελλάδας, έχει εντάξει στην εκπαιδευτική διαδικασία θεματικά εργαστήρια δεξιοτήτων για την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον, προκειμένου να επιτευχθεί και να προωθηθεί περαιτέρω η φιλοσοφία και η κουλτούρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και να εκπαιδευτούν οι άνθρωποι ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση όλης της ζωής στον πλανήτη και τις επιπτώσεις που έχουν και θα έχουν οι πράξεις και οι αποφάσεις τους στους φυσικούς πόρους, στην παγκόσμια και τοπική οικονομία και κοινωνία, στο κλίμα, στο περιβάλλον, στη ζωή. Ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή και τη δημιουργική αλληλεπίδραση μέσα στο σχολικό περιβάλλον, για μαθητές και εκπαιδευτικούς, υιοθετώντας τον όρο "εκπαίδευση για ένα βιώσιμο μέλλον" για να τονίσουν την ανάγκη η εκπαίδευση να οδηγήσει σε κοινωνικό μετασχηματισμό και αλλαγή τρόπου ζωής, να προσεγγίσει το φυσικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον με μια βιώσιμη προοπτική.

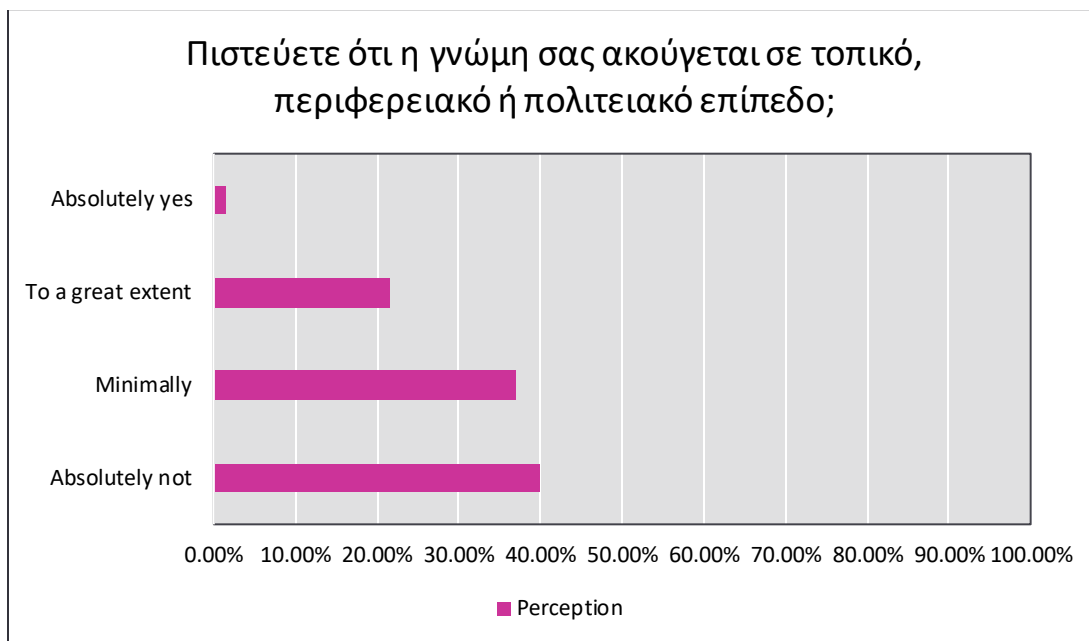

Συστάσεις από Εκπαιδευτές Νεολαίας

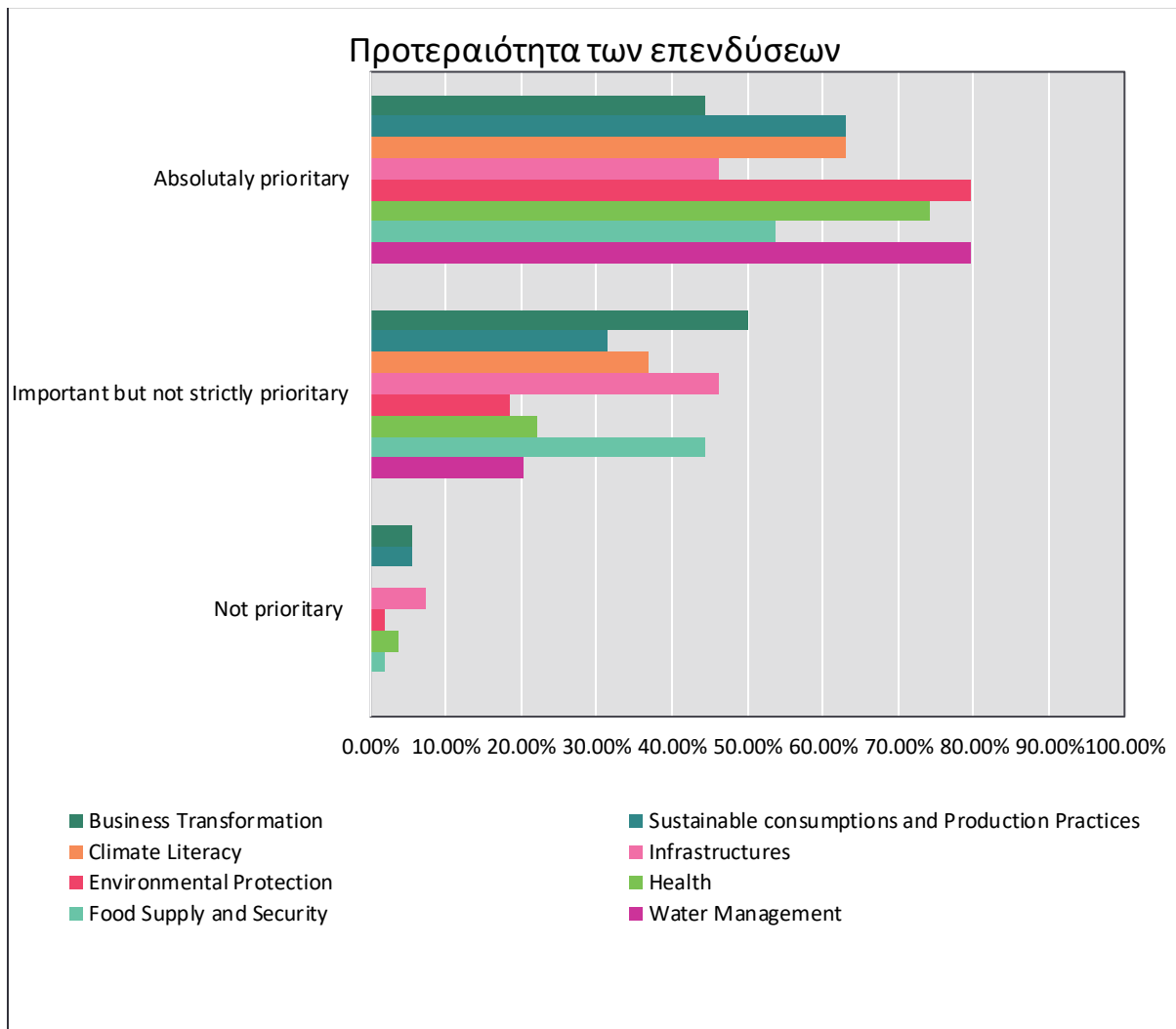
Ένα ολοκληρωτικό ερωτηματολόγιο ετοιμάστηκε για να διανεμηθεί στοχοποιημένα αλλά και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με σκοπό τη συλλογή ανατροφοδότησης από τους νέους και τους επαγγελματίες της νεολαίας σχετικά με τις κύριες προκλήσεις και τις κύριες προοπτικές που συνδέονται με την περιβαλλοντική και κλιματική αλλαγή. Παρουσιάζονται ορισμένα αποτελέσματα λαμβάνοντας υπόψη τα εθνικά διαφορετικά αποτελέσματα.

Τα στοιχεία δείχνουν μια τάση που αν μεταφερθεί σε μεγαλύτερους αριθμούς θα σηματοδοτούσε ένα ανησυχητικό σημάδι ότι η κοινωνία, σε αντίθεση με τις κυβερνήσεις, θεωρείται λιγότερο ευαισθητοποιημένη σε θέματα κλιματικής αλλαγής. Μόνο το 20% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η κοινωνία έχει καλό επίπεδο ενημέρωσης για το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής, ενώ σχεδόν το 70% πιστεύει ότι υπάρχει ελάχιστη αντίληψη του προβλήματος.

Όσον αφορά τον βαθμό εμπιστοσύνης ότι οι νέοι και οι εκπαιδευτές νεολαίας μπορούν να ακουστούν αποτελεσματικά όσον αφορά τα θέματα της κλιματικής αλλαγής, τα δεδομένα δείχνουν μια σημαντική έλλειψη εμπιστοσύνης. Το 40% δεν πιστεύει καθόλου ότι η φωνή τους ακούγεται σε οποιοδήποτε επίπεδο διακυβέρνησης, ενώ το 37% θεωρεί ότι η φωνή τους μπορεί να επηρεάσει ελάχιστα τις παρεμβάσεις για την κλιματική αλλαγή. Αυτό θα μπορούσε μακροπρόθεσμα να οδηγήσει σε ενδεχόμενο ρήγμα στην κοινωνία.

Τέλος, αναλύοντας την προτεραιότητα των επενδύσεων, τα στοιχεία δείχνουν ότι τα 3 κορυφαία αποτελέσματα είναι οι επενδύσεις σε νερό διαχείριση, την προστασία του περιβάλλοντος και την υγεία, ακολουθούμενες από την κλιματική παιδεία και οι βιώσιμες καταναλωτικές και παραγωγικές πρακτικές. Σύμφωνα με το ερωτηθέντες, το λιγότερο σημαντικό θέμα που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι ο επιχειρηματικός μετασχηματισμός.

Βραχυπρόθεσμες συστάσεις

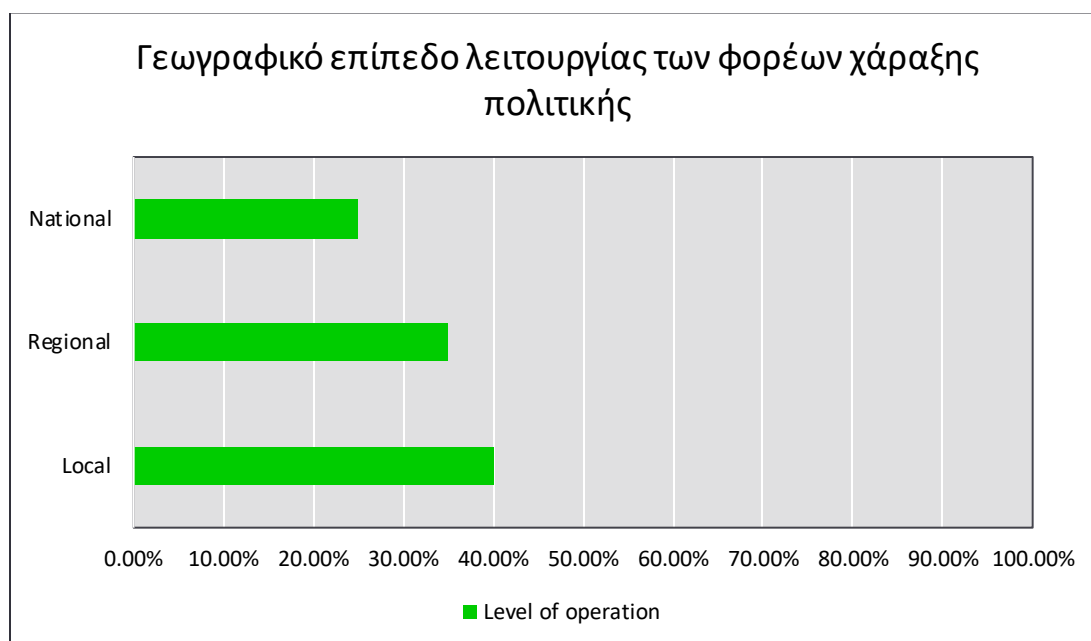
1. Προώθηση της ιδέας ότι η υπερκατανάλωση επηρεάζει αρνητικά τον πλανήτη και ότι η συνμείωση της κατανάλωσης είναι σημαντική.
2. Οι φορείς λήψης αποφάσεων και οι οργανώσεις νεολαίας πρέπει να συνεργάζονται και να υποστηρίζουν ο ένας το έργο του άλλου. Οι συστάσεις λειτουργούν και στα δύο επίπεδα και αλληλοσυμπληρώνονται με διαφορετικές δραστηριότητες.
3. Εστίαση στην πραγματική ανακύκλωση, με επενδύσεις στην ανάπτυξη τεχνολογικών καινοτομιών και την εισαγωγή πρακτικών "επισκευής και επαναχρησιμοποίησης".
4. Επενδύσεις σε πράσινες αστικές υποδομές και κτίρια, που θα οδηγήσουν σε ευρεία διάδοση πρότυπων πράσινων πόλεων.
5. Μείωση των εκπομπών από τις μεταφορές, ενθαρρύνοντας εναλλακτικούς τρόπους αστικών μεταφορών ή/και παρέχοντας οικονομικά κίνητρα για φυλικά προς το περιβάλλον οχήματα.
6. Προώθηση της βιώσιμης προσφοράς τροφίμων, ενθαρρύνοντας και ενημερώνοντας για την διαθεσιμότητα σε τοπικά προϊόντα και μειώνοντας τις υπερβολές της σημερινής μέσης κατανάλωσης.
7. Αύξηση των δραστηριοτήτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ιδίως προς τον ενήλικο τομέα της κοινωνίας, που θεωρείται ότι ενδιαφέρεται λιγότερο για την αντιμετώπιση των παραγόντων της κλιματικής αλλαγής.
8. Σοβαρότερη και επαρκέστερη συμμετοχή των φορέων χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων για την εφαρμογή των κανονισμών και των υιοθετημένων πολιτικών

Μακροπρόθεσμες συστάσεις

1. Τα μακροπρόθεσμα σχέδια θα πρέπει να επικεντρωθούν περισσότερο στη διαμόρφωση της νομοθεσίας και των εθνικών στρατηγικών, αλλά οι ΜΚΟ που εργάζονται με τους νέους θα πρέπει επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο έχοντας μια θέση στο τραπέζι λήψεως αποφάσεων.
2. Εισαγωγή της εκπαίδευσης στην προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη από την πρώτη δυνατή ηλικία με σταδιακή εμβάθυνση των θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων μέχρι την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
3. Αλλαγή των επιχειρηματικών μοντέλων και των επιχειρηματικών δομών σύμφωνα με τους στόχους της πράσινης συμφωνίας και του Fit for 55.
4. Αξιοποίηση επιτυχημένων παραδειγμάτων από άλλες χώρες όπου η φωνή των νέων ακούγεται και λαμβάνεται υπόψη στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
5. Ενθάρρυνση της γεωργίας που διατηρεί και τονώνει τη ζωή στο έδαφος, όπως η περμακουλτούρα, αντί της τεχνητής παραγωγής τροφίμων

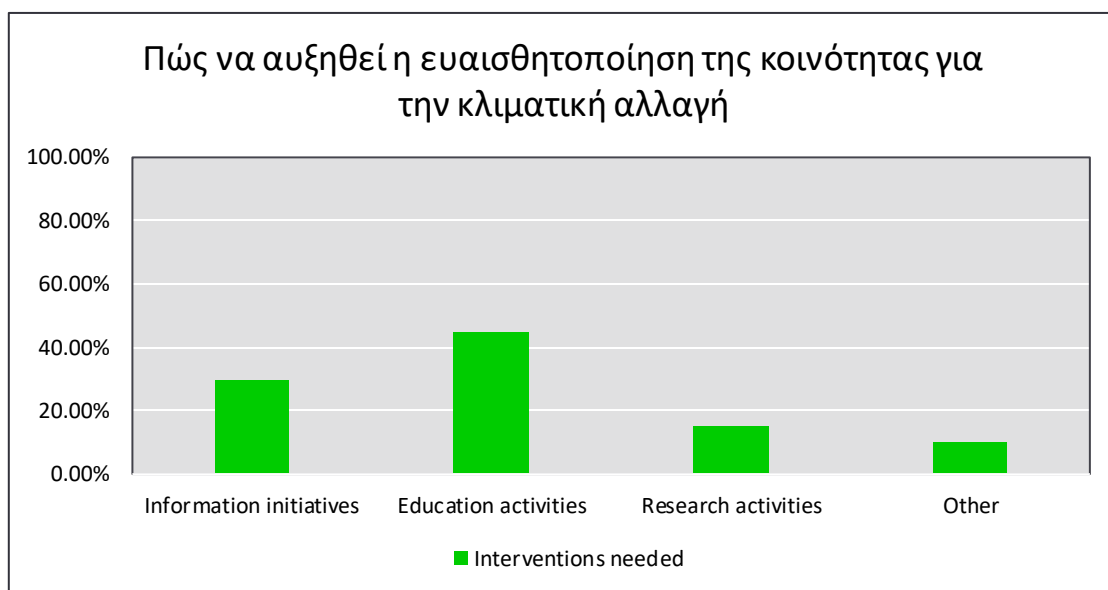
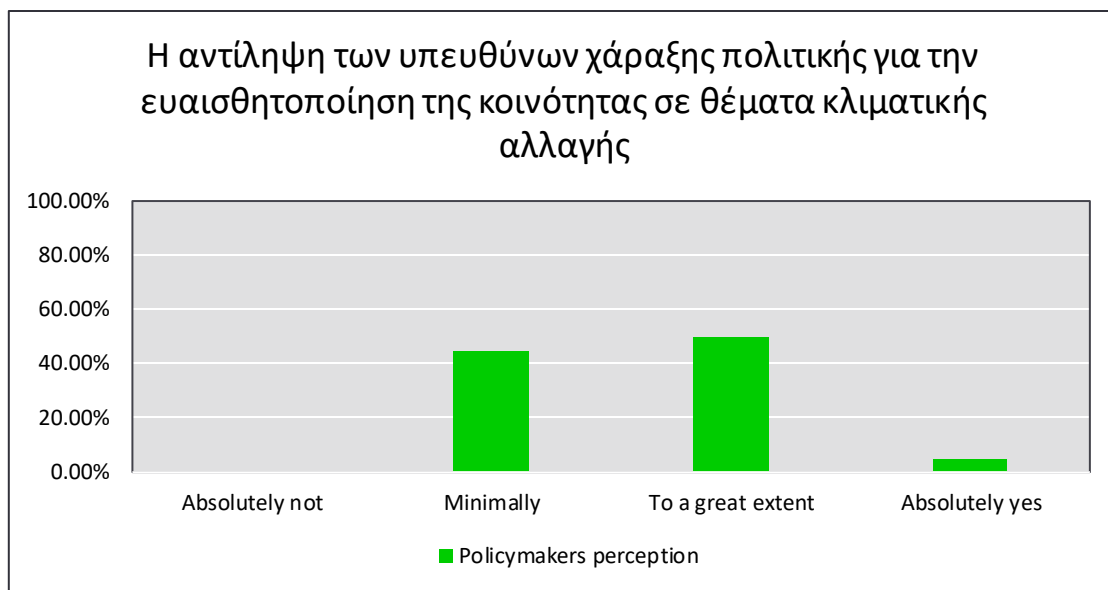
Συστάσεις προς και από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής (policy makers)

Η επιστημονική ομάδα του ActNow, κατάρτισε συγκεκριμένα στοχευμένο ερωτηματολόγιο προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Τους ζητήθηκε να παρουσιάσουν τις πρωτοβουλίες, εφόσον είναι σχετικές, που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των παραγόντων της κλιματικής αλλαγής, δίνοντας προτεραιότητα στον τομέα όπου θα επενδύσουν και θα υλοποιήσουν τις περισσότερες από τις πρωτοβουλίες και τα βήματα που απαιτούνται για να εγγυηθούν ένα βιώσιμο και ασφαλές μέλλον για εκείνους που θα κληρονομήσουν το περιβάλλον. Τα αποτελέσματα και συγκεκριμένα αποτελέσματα των απαντήσεων τους αναφέρονται παρακάτω.

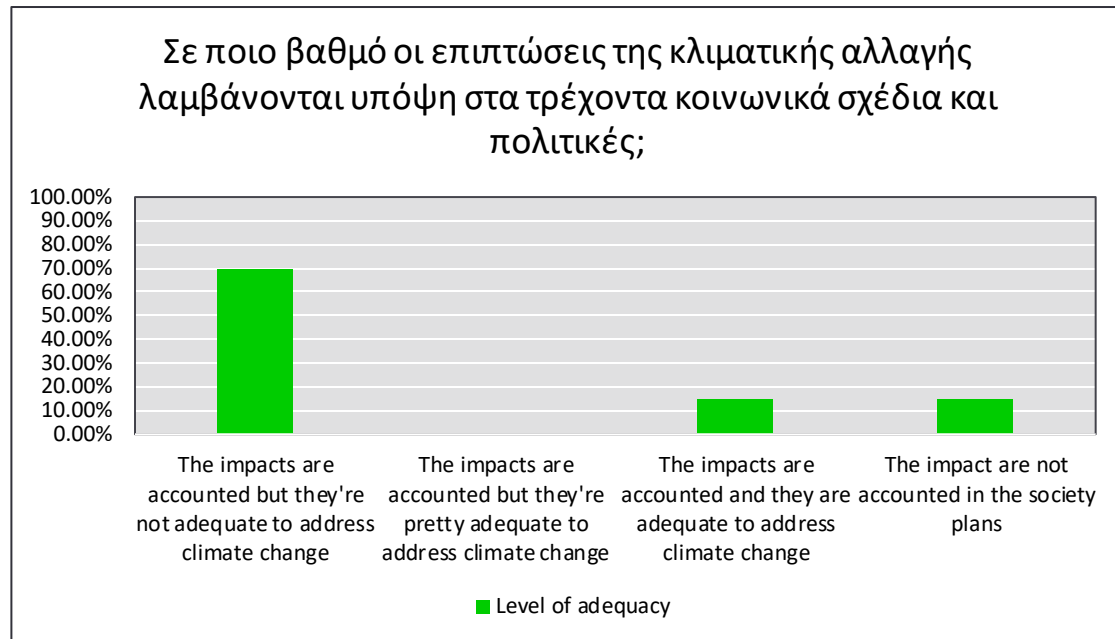

Τα πρώτα στοιχεία που αναλύθηκαν ήταν η αντίληψη των φορέων χάραξης πολιτικής για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και οι πρωτοβουλίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μια μακροπρόθεσμη προοπτική για τη συμμετοχή και την ενεργό εμπλοκή της κοινότητας ως παράγοντα αλλαγής στην αντιμετώπιση των παραγόντων της κλιματικής αλλαγής.

Τα δύο διαγράμματα παρουσιάζουν μια αναντιστοιχία και ένα στοιχείο συνέχειας με τα δεδομένα που προέκυψαν από το ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν στους νέους και τους εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας. Όσον αφορά το επίπεδο ευαισθητοποίησης υπάρχει μια σημαντική διαφορά που πρέπει να αναφερθεί: **σύμφωνα με την οπτική των φορέων χάραξης πολιτικής, οι κοινότητες που διαχειρίζονται είναι ενήμερες για τα θέματα της κλιματικής αλλαγής, ενώ η αντίληψη των νέων και των εργαζομένων στη νεολαία ήταν αντίθετη.** Το στοιχείο της συνέχειας είναι η συνάφεια του ρόλου της εκπαίδευσης στην εφαρμογή της πολιτικής: περίπου **το 50% των ερωτηθέντων θεωρεί τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες ως την κύρια παρέμβαση για τη δυνητική αύξηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης της κοινότητας.**

Το διάγραμμα δείχνει στοιχεία που μπορούν να αναλυθούν ακόμη περαιτέρω: **μόνο το 15% των φορέων χάραξης πολιτικής που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο πιστεύει ότι οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έχουν ληφθεί υπόψη** και είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση του φαινομένου, αλλά το ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι το **70% αυτών πιστεύει ότι οι επιπτώσεις έχουν ληφθεί υπόψη αλλά δεν είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.**

Τέλος, ζητήθηκε από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να εκφραστούν ανοιχτά για την ακόλουθη δήλωση:

“Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με τη μετάβαση σε ένα δίκαιο και βιώσιμο σύστημα δεν μπορεί να γίνει χωρίς τον μετασχηματισμό της χρηματοδότησης, πηγαίνοντας επίσης ενάντια στα φαινόμενα του πράσινου ξεπλύματος (greenwashing)”

Ακολουθούν μερικά από τα σχόλια:

Οι μεγάλες εταιρείες εκμεταλλεύονται το ξέπλυμα της εικόνας που τους δίνει το πράσινο ξέπλυμα, ενώ διαγωνίζονται **μη βιώσιμες πολιτικές** σε άλλους τομείς της κοινωνίας..

Το πράσινο ξέπλυμα είναι δυστυχώς συνηθισμένο και θα πρέπει να εφαρμοστούν διάφορα μέτρα, όπως η οικοδόμηση του λεγόμενου **περιβαλλοντικού κράτους**.

Η μετάβαση στο βιώσιμο κλίμα πρέπει να λάβει χώρα σε όλους τους τομείς και ιδίως στη παροχή οικονομικών πόρων, δεδομένου ότι η χρηματοδότηση είναι αυτή που θα υλοποιήσει τα έργα και θα καθορίσει την κερδοφορία της επένδυσης.

Συστάσεις πολιτικής

1. Όλοι οι άνθρωποι πρέπει να έχουν πραγματική και οικονομική πρόσβαση σε επαρκή ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα που να ανταποκρίνονται στις διατροφικές τους ανάγκες και προτιμήσεις για μια ενεργή και υγιή ζωή. Οι καλύτερες αγροδιατροφικές πολιτικές είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της παγκόσμιας επισιτιστικής ασφάλειας.
2. Η προσήλωση στην δημιουργία μικρών συνήθειων: Με αυτόν τον τρόπο, μπορούμε να δημιουργήσουμε στα παιδιά την ανάγκη να θέλουν να προστατεύουν τα ίδια το περιβάλλον μέσα από μια σειρά καθημερινών ενεργειών που στα μάτια τους μπορεί να έχουν μικρή σημασία. Όταν ένα παιδί εντυπωσιάζεται αποτελεσματικά από το μήνυμα που θέλουμε να περάσουμε, το μόνο σίγουρο είναι ότι θα ακολουθήσει το παράδειγμά μας, ακόμη και όταν δεν είμαστε παρόντες.
3. Για να επιτευχθεί η άμεση προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, θα πρέπει να ενισχυθούν οι υπάρχοντες θεσμοί ή να δημιουργηθούν νέοι θεσμοί που θα έχουν επίγνωση της διεθνοποιημένης οικονομίας, της μακροοικονομικής πολιτικής και της ανάγκης διατήρησης της κοινωνικής συνοχής και της γενικής ευημερίας τόσο των σημερινών όσο και των μελλοντικών γενεών.
4. Δεν μπορούν να αποδοθούν ατομικές ευθύνες, καθώς η αλλαγή που απαιτείται είναι διαρθρωτική, οπότε χωρίς την παρέμβαση και την ευαισθητοποίηση των κυβερνήσεων και των μεγάλων επιχειρήσεων, η πραγματική αλλαγή είναι πολύ μακριά.
5. Απαιτείται μια συνολική προσέγγιση με πλήρη μετασχηματισμό προς την πράσινη μετάβαση σε όλους τους τομείς, δεδομένης της διασύνδεσης και της αλληλεπίδρασής τους.
6. Χρειάζονται πολύ περισσότερα και καλύτερα συντονισμένα εκπαιδευτικά προγράμματα. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι αναπόφευκτη και πρέπει να ξεκινάει από όσο το δυνατόν μικρότερες ηλικίες. Στις διάφορες ηλικιακές ομάδες θα πρέπει να προσφέρονται διαφορετικές προσεγγίσεις, με συνεχείς ευκαιρίες για συμμετοχή ανάλογα με την ηλικία.
7. Η μείωση της χρήσης ενέργειας, η επιλεκτική συλλογή απορριμμάτων θα πρέπει να βραβεύεται. Οι σημερινές υψηλές τιμές της ενέργειας δεν οδηγούν σε πράσινες λύσεις, αλλά σε επιστροφή στη θέρμανση με άνθρακα και ξύλο, γεγονός που επιδεινώνει περαιτέρω την ποιότητα του αέρα. Αντ' αυτού, η ηλιακή και άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όλους.

8. *Η περιβαλλοντική νομοθεσία πρέπει να βελτιωθεί, αντιμετωπίζοντας φαινόμενα που δεν είναι υπό έλεγχο, όπως η αποψίλωση των δασών, η οποία πρέπει να σταματήσει και να καταστεί παράνομη.*
9. *Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και οι ψηφιακές τεχνολογίες πρέπει να προβάλουν κεντρικό ρόλο στη δραστηριότητα της ευαισθητοποίησης, όχι μόνο μεταφέροντας αρνητικά μηνύματα, αλλά και παρουσιάζοντας άμεσες και απλές λύσεις που έχουν ήδη δοκιμαστεί και επαληθευτεί.*
10. *Η συμμετοχή των οικονομικών φορέων είναι πιο σημαντική λόγω της μεγαλύτερης διάρκειας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, οπότε θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι βιομηχανικοί φορείς να μειώσουν τις εκπομπές και να ελαχιστοποιήσουν τα απόβλητα και τις αχρησιμοποίητες πρώτες ύλες κατά την παραγωγή, μειώνοντας έτσι την περιβαλλοντική επιβάρυνση.*